

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an . . . . . 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor, anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foaie politică Apare în fiecare Duminecă.

Telefon Nr. 146.
Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).
Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-oră
12 bani, a treia-oră 10 bani.

Strălucita biruință a regimentului 50.

Inima ne zvâcnește mai puternic, și lacrimi de bucurie ni se strecoară pe furiș din ochi, când scriem știrile acestea. Sângele apă nu se face, este o vorbă veche românească. Ori cât de multe ar fi fost gurile pizmașe, ori cât de crude învinuirile ce s'au adus, vârtutea strămoșească a ostașului nostru român, le face să piară, cum se ascunde ceara de fața arzătoare a focului..

Regimentul 50, regimentul Moșilor a biruit!

Ar trebui să avem glas de trâmbiță, pentru ca să putem vesti în toate părțile vitejia fiilor munților și plaiurilor ardelenesti. Ei nu ne-au dat nici odată de rușine. Dela *Aspern* și până la *Custozza*, vrăjmașul a simțit împunsătura ucigătoare a baionetei lor, plumbul lor, tăria vânjoasă a brațului lor de oțal. Și azi un nume nou se scrie luminos în cartea vitejiilor voastre: zidurile betonate ale *Ivangorodului*. Patru șiruri de redute au fost luate de voi; nenumărate șiruri de dușmani a-și cutropit, stăvilind în fața ghererilor puterea lui neasemuită. Steagul vostru s'a pătat cu sânge din nou, dar a biruit. Unde sunt acum cei-ce vă trăgeau la îndoială cinstea? Unde sunt acei ce v'au batjocorit? Astăzi toate gazetele sunt pline de faptele voastre, și toate buzele rostesc cu sfială de biserică strălucitele fapte...

Nepoții s'au întrecut cu strămoșii!

Osămintele celor de demult au tresărit în morminte. Iar legătura care ne împreună pe toți, cei de acum cu cei de odinioară, prin aceleași suferinți, s'a întărit din nou. Suntem mândri de voi. Ochii noștri ni se îndreaptă acum către miazănoapte, și inimile ni rostesc ferbinți rugăciuni pentru sufletele voastre, celor ce au căzut, și pen-

tru vârtutea voastră, a celor ce sunteți în viață...

Budapesta, 2 August. La Domaszew, față în față cu gura riului Radomca, aliații noștri au avut ieri succese nouă.

Spre vest de la Ivangorod regimentele noastre ardelenene au cucerit cu baioneta 8 puncte de sprijin ale dușmanului construite în formă de etaj și betonate. Patru din acestea le-a cucerit singur regimentul de infanterie 50, care partea cea mai mare constă din Români.

Semicercul de impresurare în jurul *Ivangorodului* s'a strâns mult.

Am făcut prizonieri 15 ofițeri și 1300 soldați și am capturat 29 tunuri, dintre cari 21 grele, 11 mitralieze, un parc mare de utenziilii, multă muniție și mult material de războiu.

Vitezele noastre trupe din Ardeal pot însemna această zi între zilele cele mai frumoase ale istoriei lor plină de glorie.

General de divizie *Höfer*.

Pentru gazeta „Siebenbürg.-Deutsches Tageblatt”.

Mari diplomați mai sunt și compatrioții noștri sași, dar cu deosebire le stă în frunte gazeta lor din Sibiu. Pentru ce se terese oare domniile acestia să spună adevărul pe față? Generalul de divizie *Höfer*, în comunicatul său de Marți, mărturisește fără încunjur, că acel regiment, care a zdrobit vitejește stăvilarele de apărare rusești de la *Ivangorod*, e alcătuit în cea mai mare parte din Români. În articolașul său botezat »Regimentul nostru din Ardeal« gazeta săsească însă tace mălc despre faptul acesta, înfățișând lucrul așa ca și când noi nici n'am fi pe lumea aceasta!

Să stăm strâmb și să judecăm drept, domnule *Emil Neugeboren*!

Omul de fier.

Sibiu, de sf. Uie.

În Dumineca trecută s'a săvârșit pe piața mare a străvechiului nostru oraș, desvâhirea sărbătorească a omului de fier. Gândul acesta a pornit de departe, de la Viena, ostașii noștri răniți, cari vor

fi fost în vestita capitală a monarhiei, de bună seamă că au mai făcut față la asemenea lucruri. Pentru noi însă, cei deacasă, a fost o întâmplare neobicinuită și plină de vârtute. Ce este omul de fier? Păi, nimic altceva, decât un om ca toți oamenii; atâta că nu-i viu, e făcut din lemn, și îmbrăcat în cămașe de zale, cu căciulă de fier pe cap, cu pavăză, și sabie grea, ce-o ține cuprinsă cu mâna lui zdravănă. Dar atâta nu-i de-ajuns. Două au fost țintele, pentru cari orașul nostru, a poftit să aibă în mijlocul lui pe omul de fier. Mai întâi și mai întâi, fieștecare persoană, care vine să-l vadă, are dreptul să vâre un cui în el, cumpărat din apropiere pe bani, și din venitul acesta apoi se vor ajuta ostașii de pe câmpurile de bătălii cu câte și mai câte. Pe urmă, omul acesta de fier, mai are să dovedească și pe viitor, tuturor, ce-or viețui după noi, din neam în neam, cum strămoșii lor s'au străduit în vremurile acestea grele cu ce-au putut, pentru mântuirea patriei de asupra cruda a vrăjmașului. Și asta e o faptă frumoasă!

La sărbătoarea de desvâhire a luat parte tot Sibiul, și mic și mare. Au fost de față toate națiile, cari trăiesc împreună aici, și s'au ținut voroave care mai de care, iar cântecele bandei militare au înveselit urechile noastre. Dar pentru noi, Românii, parecă tot n'a fost aceia, ce ne gândeam ca să fie. Noi vorbă românească grăită de cineva în fața omului de fier n'am auzit, și nici muzica n'a făcut să răsune și vreunul din vitejeștile noastre cântece de bătălie.

Și-atuncia mi-au venit în minte oamenii noștri de fier, din toate părțile, cari câștigă pretutindeni biruință după biruință.

Dela malurile triste ale Dunării de miazăzi și până pe sărăcioasele meleaguri ale Galiciei părjolite. Dela zidurile de cetate ale mândrului oraș al Varșoviei și până

pe stâncile prețipise ale Alpilor din țara Pământezului și Italianului, unde se bat azi nepoții cu nepoții, celor de-acum vre-o cincizeci de ani. Și mi-am zis: iată ostașii, iată oameni noștri de fier... Aicea, s'au bătut cuie în pieptul omului, cuie cumpărate cu bani, acolo plumbul sfășie inima ostașilor noștri; aicea au curs vorbe frumoase în graiuri felurite, acolo a curs sânge; aicea a cântat muzica cu dulceață, acolo a bubuit tunul.

Oamenii noștri de fier au vorbit: au vorbit cu sute de mii de glasuri. Pentru ei au grăit faptele, acolo sus, acolo jos, pretutindenea. Aicea n'a vorbit nimeni. Cu atât mai bine. Deși dacă n'a cutezat să spue nimenea vitejia alor noștri, ca s'o cunoască cu toții, au țipat parcă pietrele în locul acelor, ce trebuiau să-și deschidă gura! Nici glasul de doină al trâmbiței nu s'a auzit în piața mare. Și ne-a durut parcă o leacă inima. Oamenii noștri de fier, și-au cântat ei singuri însă doina lor de vitejie!...

Depeși.

Ținuta României.

„L'Opinion“ din Salon publică următoarele:

București. — Ministrul Angliei de aci, s'a dus ieri la d. Brătianu comunicându-i că puterile aliate s'au înțeles în afacerea Constantinopolului. Strămtorile după înțelegerea aceasta vor fi deschise navigației și Constantinopolul va fi administrat de Rusia.

Se asigură că România considerând această soluțiune contrară intereselor sale de viață, va primi propunerile Germaniei

Știrea aceasta trebuie primită cu rezervă

Flota rusă în apele românești.

Ni se comunică următoarele:

Mangalia, 17 Iulie. — Aci a venit știrea că flota rusă din Marea Neagră a trimis o luntre dela un torpilor, cu mai mulți ofițeri, la Balciac ca să controleze corăbiile ce staționează în acel port cu ce fel de mărfuri sunt încărcate și unde se duc.

Cu privire la trecerea de munițiuni prin România.

București. — Guvernul român răspunde următoarelor atacurilor ce i-se aduc pe chestia trecerii de munițiuni:

„Căile ferate germane au înștiințat guvernul român despre trecerea pe la noi a unui tren sanitar pentru Turcia, compus din 42 vagoane închise. Acest tren sanitar, intrat la noi prin Predeal, a fost controlat, prin examinarea fiecărui pachet în parte, de către comisiunea compusă din dnii Preorian inspector la c. f. r., Arabolu inspector vamal și major Ioanid. La controlul foarte sever făcut, nu s'a găsit în trenul sanitar german, destinat pentru „Crucea Roșie“ din Turcia, decât țevi, vată, pansamente și medicamente, atât și numai atât.

Această afirmațiune o facem în chipul cel mai categoric și adăugăm ca să se știe odată pentru totdeauna, că nu trece și nu este posibil să treacă nici un fel de munițiuni către Turcia pe la noi.

Ordinile date în această privință sunt stricte după cum controlul vagoanelor în trazit se face cu o severitate, care pune în imposibilitate trecerea sub orice formă de munițiuni pe la noi.

Cavaleria noastră n intrat în Lublin.

Budapesta. (Oficial.) În capitala a produs mare însuflețire comunicatul lui Höfer, sosit aci noaptea, în care se anunță că cavaleria noastră a intrat ieri noapte în Lublin.

Mari lupte cu italieni.

Berlin 16 Iulie. — (Telegramă întârziată). — „Lokalanzeiger“ spune că

atacul italienilor pe tot frontul începând dela Gorizia și până la Monfalcone, continuă cu înverșunare. Toată ziua focul artileriei e neîntrerupt, iar noaptea au loc asalturi de infanterie conduse cu cea mai mare putere și cu cel mai mare curaj. Artileria italiană improașcă necurmat o ploaie de gloanțe silind trupele austro-germane să facă încordări uriașe, ca să poată rezista atacului italian.

Acelaș ziar mai zice, că locuitorii Triestului sunt de față de pe cheiul portului la aceste lupte de artilerie și că lupta de pe Isonzo e una din cele mai crâncene din războiul lumii. Nici chiar atacurile date de austro-germani împotriva rușilor, cu scopul de a rupe frontul rus între Tarnov și Gorlice, n'a atins o atât de mare încordare.

„Frankfurter Zeitung“ zice că italienii s'au bătut într'adevăr cu curaj, atacând aproape neconținut cu baioneta.

O socoată asupra războiului lumii.

Ziaristul englez Sydney Brooks publică o socoată interesantă care prin cifrele ei dă un tablou limpede al marelui încercări din lume.

Până astăzi 12 state sunt în războiu, și afară de Spania, China și statele din America de sud, nici unul din statele astăzi neutre încă nu știe dacă va scăpa de războiu.

În Europa din fiecare șapte kilometri pătrați cinci se țin de statele beligerante, din fiecare 12 oameni 10 aparțin acestor state.

În Africa situația e și mai rea. Dacă considerăm Marocco ca teritoriu francez, atunci numai coloniile spaniole Abisinia și republica negrilor, Liberia, sunt neutre, dar acestea formează numai a douăzeci parte din teritoriul Africii și sunt locuite de a șaptea parte din populația Africii.

În Azia mai mult de o jumătate din populație aparține statelor luptătoare Australia aparține toată Angliei. În Statele Unite se află 12 la sută cetățeni ai statelor luptătoare și numai America de sud nu-i atrasă în vârtejul războinic.

FOIȘOARĂ

NUSCA.

—*

Nu era frumoasă Nusca, dar avea multă drăgălășie, multe mișcări dulci, multe zimbete atrăgătoare și o minte naturală, cu care parcă înțelegia întreg satul, plutind peste mintea ori cărui și întrecându-i cu mari depărtări. Frumozii li erau numai ochii, negrii, adânci ca două fântâni bogate de păcură ce ar fi înăvuiț o țară întreagă. Nu înaltă tare, dar bogată se deosebia de toate fetele și prin însușirile trupesti și mai vărtos prin celes sufletești. Dar suratele ei în loc s'o iubească și s'o stimeze pe cum era vrednică, o urau, o pizmuiau, și era obiectul lor de cărtire. Prea multă umbră le făcea, prea de multe ori auziau pe ai lor spunându-le:

— De ce nu sunteți și voi dracului, ca Nusca văduvă. Grăiește ca o carte. N'o taie nici dascălul. Mândră fată, bato s'o bată. Bine ar fi să fiți toate așa.

Fetele își mușcau buzele de ciudă, dacă

n'o taie una, las o' taie zece și se strâneau toate împotriva ei. Și nici una nu ținea cu ea.

Dar Nusca nu-și bătea capul cu flecurile muieresci. Ea le iubea pe toate și le făcea bine la toate, și iar ele să întorceau și li căutau prietănia. Ura lor o învingea dragostea, căci Nusca avea inima bună, ca pâinea cea albă.

Și nu era fecior în sat, care să nu-și fi rupt cel puțin o păreche de opinii pentru dragostea ei, dar ea nu să avea bine, decât cu Ieronim tot fecior sărac ca și ea, și tot așa de chipș și de zdravăn și de cuminte. Duminicile și în sărbători erau tot la olaltă, și când erau numai ei nu le mai trebuia nici de mâncare, de bucurie. Atâtea vorbe frumoase aveau unul pentru celalalt și așa de bine să înțelegeau, de parcă lumea întreagă o ținea în brațe amândoi. Valurile înerețelor li legăna cu închipuire prin toate bucuriile lor și prin toate plăcerile vieții. Se mai întâlneau ei câte odată și pe furis, între patru ochi și cât le era de dulce dragostea, numai ei știau și Dzeu, ce le-o dăruise, ca cel mai scump dar al său.

Dar mare minune a fost de care s'a mirat tot satul, dela un cap la celalalt, că Nusca căzu dragă lui moș Lupu, ce rămase văduv în iarnă, cel dintâiu om în sat, gospodariul cel mai avut, bărbatul cel mai văzut al satului.

Moș Lupu o avea dragă din pruncia ei, de când cetia apostolul între două luminări de ceață. Așa de frumos pășea Nusca prin sf. locaș

al Domnului și se închina adânc înaintea altarului și apoi începea respicant și dulce, cuvintele sfinte din graiul apostolilor. Era ca o mironosă curată, ce vine să ungă pe domnul bucurându-se de sf. înviere. Mai dulce și mai sfios răsunau cerurile sfinte din gura fetițelor ca dintr'a băieților, căci ele mititețele, au mai multă inimă, și ceau sătenii.

Și moș Lupu o netezia pe frunte și pe părul cel ca peana corbului și li da o coroană, iar Nusca se lipia cu drag de el și li căuta zadarnic mâna să io sărute, căci moș Lupu și-o ascundea, și nu i-o da.

— Fericit a fost ciasul și maica ce te-a născut li ziceau vecinele în apropierea nunții. Așa noroc avu o fată săracă, ba, mai rar.

Moș Lupu abia era în pragul bărbăției, dar era ostent de atâtea treabă și cam bolnăvicios, lucru ce și-l ascundea cum putea mai bine. Pieptul li era slab din cale afară și picioarele îl tot dureau, dar lângă Nusca cea dragă i-se părea, că iar li flăcău de 20 ani. O iubea cu mare foc la inimă, moșul.

Dar și Nusca era vrednică de toată lauda. A reinoit toată casa unde a intrat. Harnică și iute ca părjolul în câțiva ani averea li s'a întreit. Mâna ei era făcută ca să iese aur din ea. Toate ieșau de minune. Mâncau ca ospățul bogatului, vacile și porcii lor, pilda satului. Grădinile raiu pe pământ, galițele li se topiau de grase. Amândoi erau pe o mână. Amândoi sirân-

In total un miliard de oameni se află în stare de războiu.

Credințele d-lui Carp.

Iași, 19 Iulie. — D. P. P. Carp întorcându-se la Tîbănești a fost întrebat în gara Buhăești ce crede asupra situației:

„Credința mea — a răspuns dl. Carp — este că în August sau Septembrie vom intra în Basarabia. Dan.

Ce va face guvernul Bulgar.

„Balkanska Posta“ publică următorul răspuns al ministrului președinte Radoslavoff, la întrebarea:

„Dacă toate eforturile pe cale pacinică pentru a ni se da îndărăt ceea ce ni s'a luat la București nu dau nici un rezultat, ce va face guvernul bulgar?”

„Noi vom îndeplini datoria noastră până la sfîrșit. Guvernul va cerceta situația și va hotărî dacă să ne amestecăm sau nu în războiu. Când, însă, și ultimele eforturi pentru o pacinică înțelegere se vor prăbuși, Bulgaria va face uniunea sa națională cu armele. Tot norocul pentru aplanarea neînțelegerilor pe cale pacinică nu e încă pierdut. Din contră, sunt motive cari fac să se creadă că dorința guvernului bulgar de a se înlătura o nouă vărsare de sânge va fi prețuită de conducători competenți, și ei, în ultimul moment, vor prefera să împlinescă cererile Bulgariei, în loc de a fi pricina unor noi vărsări de sânge.

Cuvântarea lui Asquith.

Londra, 18 Iulie. — La hotărîrea închiderei parlamentului englez primul ministru Asquith a arătat, în linii generale situația războiului.

În primul rând Asquith și-a spus părerea că un timp oare-care încă războiu va fi o chestie de trăinicie.

Trecând la altă ordine de idei a spus că Anglia ar fi nemulțumitoare dacă n'ar recunoaște încercările eroice ale rușilor, de a stăvili revărsarea trupelor inamice. În toată istoria militară nu se cunoaște o pildă mai strălucită de dis-

ciplină și trăinicie de cât cea arătată de armata rusă în ultimele șapte săptămâni.

Despre Italia, Asquith a declarat în aplauzele Camerei, că constată cu cea mai mare plăcere cum acest nou aliat câștigă mereu teren.

În Franța n'a fost de la începutul războiului un moment în care ambele armate să fie insuflete de mai multe sentimente de frăție și să fie mai sigure de biruință ca acum.

Despre flotă e destul de spus că e puternică, mai puternică ca la începutul războiului și blocada submarinelor nu i-a produs nici o pagubă serioasă. Mările sunt libere. Anglia primește alimente și materii prime în aceiași măsură ca în timp de pace.

Recrutarea urmează fără întrerupere.

Situațiunea e cât se poate de bună. Ultimele știri de pe câmpul de luptă sunt foarte bune. Lloyd George, care a adunat în jurul său o mulțime de specialiști, a reușit să organizeze producția industrială a materialelor necesare pentru continuarea războiului pe o temelie pe care nimeni n'ar fi visato și mulțumește din belșug necesitățile Angliei.

Asquith a comparat apoi situația de azi cu cea de acum un an și se întreabă dacă este o calomnie mai mare ca aceea că națiunea engleză nu e în stare să facă față marelui misiunii ce și-a luat.

Primul ministru englez a terminat cuvântarea sa cu cuvintele: să continuăm cu încăpăținare opera pentru victoria finală sigură, cu aceiași energie și hotărîre care ne-a însuflețit în cursul ultimelor douăsprezece luni. (Aplauze îndelungate).

Ministrul englez se vede că nu știe nimic de bătălia ce-o mănâncă Rușii.

Căderea Varșoviei e de o însemnătate „mică“.

Lugano. — Ziarul parisian „Matin“, care numai ieri laudase tăria linteii Bug, azi accentuează că tranșeele dela Bug sunt de o însușire slabă. Totul a-

gători și răvnitori. Abia se puteau mișca dela lucru.

— Ci mai las lucru cela Nușca, și mai vino și la moșu să te mîngâie, de-o săptămână nu te-am strâns la sîn, ca pe un prunc nevino-vat. Și Nușca să lipia cu violențe de moșul și îi era drag de el, dar inima i-se topia, când se gîndea la Ieronim. Cunoștea ea alte buze dulci și fragete ca smeuza coaptă, și alte brațe tinere și viguroase, ce îi frîngeau mijlocul și locul unde strîngea de o dureau cu săptămânile, o durere așa de plăcută, de care ofta din adînc.

Dar să simțea bine ca nevastă tină, gătită cu poale scumpe, de cari nici n'a visat. Se făcuse frumoasă ca floarea hrînită în loc bun. Strălucia ca un bujor între femei. Acum toate suratele o iubeau și o încujurau în mijlocul lor, că așa sunt făcute femeile să iubească ca păunul, podoabele mai pe sus de toate.

Și trăia fericită Nușca în mijlocul belșugului, îndrăgită de tot satul.

Dar bietului Ieronim îi mersă mult mai rău. Măritișul Nușcâi îl scoase din țîni.

— Cap de muiere ce să-i faci. Parcă eu n'o puteam ținea cu nucădulce și turte de miere. I-a trebuit tinereții ei să auză horcăiturile moșului! Prea dragă a avut-o ca să poată începe dragostea cu alta. Umbla așa fără rost și nu știa încătrău să deie. Dar cine ști la ce bună va mai fi și asta își zicea, că de nu mergea după Lupu poate îi părea rău totă viața. Iată, și-ar fi și

odată mi s'a arătat și mie bună starea în viață, și eu n'am știut ce să fac cu ea. Ori ar fi judecato chiar și oameni de o față proastă. Lasă fie cum a voit ea!

Dar odată la o vînațoare, cum mergea Ieronim așa buimac, gîndindu-se mereu la Nușca, ce i-a tras dungă peste toate socotelile lui, slobozi un glonț așa în neștire, ca și când ar fi voit să împuște în ceasul lui cel rău, și nimeri pe un tovarăș de vînațoare fecior holtei ca și el și îl omori pe loc.

În aceiași zi fu arestat.

Satul de șes cu lanuri bogate de grâu, cu toate bunățile pămîntului, cu oameni sgomotoși și trăiți bine, ce nu-și gîndeau decât la bine și nu să așteptau decât la petreceri, fu sguduit de omorul lui Ieronim.

— Ce-o mai fi și asta pe noi! Ieronim feciorul cel mai de treabă, fala satului, cântărețul bisericii să facă lucrul acesta, la care nu se așteptase nimenea!

Și când înaintea legii rudele mortului susținură, că între cei doi tovarășii de vînațoare ar fi fost mînie și pizmă de multă vreme și că omorul a fost plănuț, Ieronim fu condamnat la 10 ani închisoare în temnița din Vaș.

(Va urma.)

Elena din Ardeal.

tără, spune numital ziar francez, dela prevederea pozițiilor de apărare, căci după stadiul în care se găsește acum războiul chiar și căderea Varșoviei e de o însemnătate mică. Lucrul principal e ca armata rusească să rămână întregă iar aceasta ne-o garantează înțelepciunea generalisimului rus, marele duce Nicolae Nicolaevici.

Din Duma rusească.

Golirea Varșoviei. — Dușmanii trebuie învinși. — Un ordin de zi al Țarului.

Ceeace s'au prevăzut și ceeace o spun nu numai ziarele antantei ci în-săși ziarele rusești, pare or fi fapt împlinit: *Puternica cetate rusească va fi golită.* Știrea aceasta o întăresc acum în mod oficial următoarele două telegrame din Petersburg:

Petersburg, 2 August. În ședința Dumei ministrul de războiu Polivanov a anunțat puțința golirii Varșoviei.

Petersburg, 2 August. În ședința Dumei ministrul de războiu a spus între altele:

Rușii se vor retrage în poziții, în cari conducerea armatei va putea pre-găti reluarea ofensivel.

Proiectele militare, cari vor fi suse delibărării Dumei, cuprind înainte de toate *chemarea sub arme a contingentului 1915 și a diversite alte categorii ale rezervet.*

Situația economică a Rusiei nu e zguduită. Dușmanii trebuie necondiționat învinși, căci altfel ajunge Europa sub jugul teutonic!

Țarul a adresat armatei, din prilejul împlinirii anului de războiu, un ordin de zi în care spune între altele, că *Rușii trebuie să recucerescă teritoriile pierdute și să se încrede în biruința din urmă a armatei rusești.*

Soartea Dardanelor în mâinile României.

Poma 19 Iulie. — Ziarul „Corriere della Sera“ scrie că după știrile sosite la Roma, lipsa de munițiuni în Turcia începe a fi un lucru mare, care împreună cu pierderile însemnate de oameni suferite în ultimele lupte, ar face apărarea turcilor din ce în ce mai slabă. Munițiunile ce le au nu ar fi de ajuns mai mult decât pentru o lună, iar fabricațiunea lor nu este cu puțință decât într-o măsură foarte mică.

Dacă dar, guvernele din Sofia și București vor continua să se opună cu toată strășnicia trecerii pentru Turcia, succesul aliaților în Dardanele se va apropia. Guvernul român a declarat că rămâne credincios obligațiilor impuse de neutralitate și nimeni nu se poate îndoi de aceasta. Cu toate acestea diplomația între buințată de germani e așa bine uneltită încât e nevoie de cea mai mare luare aminte pentru a le zădărnici.

După știri vrednice de crezământ s'au concentrat în granița Austro-Ungariei către România material de războiu pentru Turcia,

Se știe că ministrii francezi și englezi au atras în câteva rânduri atențiunea guvernului din București asupra unor transporturi de mașini provenind din Austro-Ungaria și Germania și destinate Turciei.

Era vorba de mașini destinate fabricării armelor și munițiilor.

România prin opunerea sa neastrămutată la transitul pentru Turcia, pe lângă că îndeplinește o obligațiune impusă de starea de neutralitate, dar servește și interesele sale propriu care este acela de a nu întări apărarea Dardanelor.

Argumentul adus de Germania că ar fi un pericol pentru România statornisirea Rușilor în Dardanele, nu este temeinic, avînd în vedere că stăpînirea în viitor în stămtori va fi pentru libera trecere pentru toate statele,

Fortarea Dardanelor este numai unul din multele întâmplări ale acestui războiu, pe care aliații îl duc pentru a rezolva toate chestiunile

europene după principiul libertății popoarelor și independenței națiunilor.

Ziarul »Corriere della Sera« conchide că: dacă România este în adevăr preocupată de soarta strimtorilor în viitor, cum nu mai încapă îndoială că aliații vor învinge poate la sfârșit, cel mai bun mijloc de a garanta propriul său interes va fi pentru România acela de a lua parte cu glorioasă sa oștire la războiul liberator în care luptă Impătrita Înțelegeri. (A. T. I.)

Cadouri pentru trupele din Dărdanele.

Poma, 19 Iulie. — Generalul Sir John Hamilton a adresat soției sale, Lady Hamilton, următoarea scrisoare:

»Bravii mei șoimi nu mai pot după țigări, la trebuie tot mai multe țigări; mai simt nevoie după hârtie de scris și creioane, rufe fie de lux fie obișnuite.

Dacă ai putea aduce această scrisoare la cunoștința publicului, sunt sigur că se vor găsi mulți cari să-și arate recunoștința lor față de curajul dovedit de forțele expediționare din Mediterana.

D-na Hamilton a publicat scrisoarea și primește zilnic cu multă mulțumire șilingi și tot felul de obiecte pentru uzul soldaților și marinarilor (A. T. I.)

Incetarea moratoriului în Austro-Ungaria.

În numărul de Joi 20 Iulie al Monitorului oficial a fost publicată ordinațiunea guvernului ungar privitor la desființarea moratoriului. Noule hotărâri moratoriale au aproape aceleași margini ca și cele de până acum, deosebirea o că ordinațiunea de acum nu statorosește nici un termen de oprire a nouilor dispozițiuni. Noule dispozițiuni intră în vigoare în 1 August și vor sluji ca directive și după încheierea războiului.

Ordinațiunea de acum cuprinde dispozițiuni privitoare la achitarea împrumuturilor contractate înainte de 1 August 1914. Aceste împrumuturi contractate în baza cambială sau a altor hârtii de valoare girabile, vor trebui să se achite în două rate și adevărat prima rată în Octombrie 1915 și a doua în Octombrie 1916.

Din datoritiile făcute prin cumpărarea de mărfuri nu trebuie să se plătească nimic în luna August, și începând din Septembrie și în fiecare a doua lună următoare se vor plăti 10 procente din capital.

Pretențiunile cari sunt din timpul de după publicarea primei ordinațiuni privitor la moratoriu se poate pretinde să fie achitate în întregime.

Privitor la împrumuturile ipotecare ordinațiunea dispune, ca achitarea împrumutului numai în acel caz se poate amâna dacă proprietarul datoră dovedește că nici lui nu-i plătește nime și va avea să-și plătească din datorie în măsura în care își încasează și ei pretențiunile.

Privitor la chirii după locuințe rămân în vigoare dispozițiile de până acum sau se pot plăti în rate lunare până în 5 a fiecărei luni.

Asupra depunerilor în cont-curent deponenții dispun liber, din depunerile pe libele se poate cere și de aci înainte numai o replătire de 10 procente.

Premiile de asigurare scadente, luând ca punct de plecare Martie 1915, trebuie plătite până în 30 Septembrie 1915, adevărat în timp de 6 luni, și premiile cari vor fi scadente de aci înainte vor avea să fie plătite la 6 luni, așa că

după ziua din urmă a acestui an înceată orice amânare și intră în vigoare iarăși dispozițiunile normale.

Favorurile acordate de ordinațiunile de până acum celor înrolați și familiilor lor rămân în vigoare până la alte dispoziții.

Gândurile marelui socialist francez Hervé.

Stat maghiar de sine stătător. Infilințarea unui stat ovrlesc.

(Din gazeta »Világ«.)

Deputatul American Albert I. Beveridge publică în ziarul »Call« din New-York convorbirea pe care a avut-o în Paris cu d. Gustav Hervé, grozavul socialist împotriva armatei, de altădată. Acum făcând unsalt îndrăzneț d. Hervé s'a făcut un războinic furios.

Deputatul american întâlnește pe d. Hervé în casa celui mai avut parisian; el a cercetat pe d. Hervé și la redacție.

Reproducem următoarele părți din convorbirea acestora, în cursul căreia d. Hervé pe lângă ideile cele mai mari și mai nobile pune și idei foarte deosebite.

— Socialiștii germani — a spus d. Hervé — au fost în stare să împedecă izbucnirea războiului. Socialiștii francezi le spuneau: »Să ne gătuim guvernele, în cazul când acestea ar lua chtar cele mai neînșămnațe pregătiri de războiu«. Asta s'a întâmplat cu prilejul congresului nostru internațional ținut acum opt ani la Stuttgart. Germanii au răspuns: »O, noi nu putem să facem așa ceva! Noi nu putem lua garanții, că ne vom împotrivi guvernului nostru, în cazul când poporul nostru ar începe războiul«. Aveau o știință ca și când kaiserul ar fi Dumnezeu lor! Ei nu vor să facă neplăcerea tubitului lor kaiser! Asta n'au marturisit-o pe față dar așa se arătau.

Apoi d. Hervé își împreună mâinile ca la rugăciune, își ridică ochii spre cer, ca și când ar rosti rugăciune.

Apoi am spus socialiștilor germani: »Faceți ca guvernul vostru să dea îndărăt Franței Alsația-Lorena, iar noi vă dăm coloni. Desfaceți alianța cu Austria, iar noi vom desface alianța cu Rusia«.

Germanii au răspuns. »Asta ar duce la răzcoală!« Să fie răzcoală — răspunserăm noi — e mai bună o răzcoală decât un războiu lung!« »Asta e cu neputință spuseră Germanii.

— Ce privește războiul de acum pot spune că el a fost provocat de partida militară a Germaniei. Socialiștii germani au fost în stare, să împedecă izbucnirea războiului; acum nouă, socialiștilor francezi, ni se vine ca pentru totdeauna să punem capăt războaielor. Ca urmare trebuie să zdrobim militarismul german. Noi luptăm pentru pacea lumii.

— Ce se va face cu militarismul și starea tristă din Rusia?

— Nu e tocmai așa! În Rusia poporul e mult mai bine pregătit pentru primirea socialismului, decât în Germania. Acolo e cu mult mai puternic duhul de libertate decât în Germania. (!) Războiul acesta va deschide ochii Rușilor.

— Ce va aduce sfârșitul războiului?

— Refacerea Europei pe această temelie. Toate popoarele, cari au legături de sânge, idealuri și nzuințe comune, se vor uni. Aceasta este temelia naturală a formării națiunilor, iar nu hotarele trase cu sabta, cari le despart. Apoi fiecare națiune să se guverneze de sine. Să nu mai fie cucerire de loc, să nu mai fie războaie. În statele unite ale Europei să se facă poliție internațională și un tribunal ales, obligator.

— Cum îți închipuți viața refacerea Europei?

— Asta este foarte simplu. 1. Alsația-Lorena revine Franței, deoarece ea face parte din Franța. 2. Din același motiv Sleswigul se va ceda Daniei. 3. Vom reînșința Polonia. 4. Vom împărți Austria. Acest stat nu formează o națiune, iar popoarele ei n'au o obârște comună și nici dorințe comune. Partea locuită de Germani se va da Germaniei și pentru că să vedeți că suntem drepti, părțile locuite de Români se vor da României, și așa mai departe. Ungaria, strește, ar deveni regat de sine stătător. Aceste vor trebui să se întâmple așa după cum spusei, aceasta fiind o dorință firească a tuturor.

— Dar Turcia?

Aceasta va fi împărțită în trei părți. Constantinopolul cu ținutul vine Rusiei, Franța va primi Siria, Anglia va primi Bagdadul și ținutul lui cu calea ferată.

— Iar coloniile franceze?

— Populația acestora mai are lipsă de a fi stăpânită. Pe locuitorii Algerului de pildă, când ei vor deveni copți, ei vor face cetățeni francezi. Tot așa vom face și cu celelalte popoare.

— Mai aveți și alte planuri în programul dv. cu privire la noua refacere națională?

— Da mai am un proiect, care mai ales îmi este scump: reînșințarea statului ovrlesc în Palestina.

— Asta e totul?

— Deocamdată asta e totul. Odată început lucrarea, urmează continuarea. Acum trebuie să ne vîndecăm ranele sângerânde; acum trebuie să lucrăm pentru vecnicie. Dacă am întrelăsa aceasta, vom avea iarăși un războiu ca și cel de azi, pentru aceleași scopuri.

Lupta dela hotarul italian.

— De un martor

Un artilerist d'ai noștri descrie opintirile italiene de pe platoul dela Doberdo în următorul mod:

Zi fierbinte în luna lui Cuptor. De la ameazi băt tunurile cumplit: dușmanul trage asupra pozițiilor infanteriei noastre. Semn, că la noapte are să pornească la atac.

Felul de luptă al italienilor se urmează așa: Foc de tunuri, puternic și stăruitor, prin care voiesc se înmoaie infanteria dușmană atât moralicește, cât și fizicește. Infanteria noastră însă, care în vreme de un an a văzut furtuni și mai mari, nu se lasă înfricată.

Cât durează bombardarea, nimeni nu poate să-și scoată din tranșee nici măcar vârful nasului, fără a fi expus la răniri. Jos, în șanț, se cutremură aerul

de sgomotul infernal. Trăsnetul de vară e nimic în asemănare cu glasurile de tun. Dealuri văi și stânci tremură, frunza copacilor se face praf de răsunetul armelor.

Se aude lovitura: bumm! După câteva secunde șueră granata purtătoare de moarte d'asupra întăriturilor, Bumm! răsună de aproape: granata a explodat lângă șanț. Ceasuri întregi alternează aceste două sunete.

Toate calibrele urlă: tunul de câmp, bateria de munte, mortierele 28. E iadul în ființă. Nori de praf se înalță în aer, bucăți de scânduri zboară în toate părțile. Incepe și șuerul șrapnelor și explodând câtrănite își risipesc gloanțele omorâtoare asupra ruinelor.

Încrează Artileria lucrează tot mai turbat. Infanteria dușmană se aruncă încet câtră pozițiile noastre. Se târăe, alu-

necă înainte, ca pisica. S'a înnoptat. E întunec. Tunurile tac. Este liniștea ce precede furtunei. Acu se pornește hora.

Stăm agitați lângă tunurile noastre. Deodată reflectoarele luminează ținutul și iarăș se face întunec. În clipa următoare tunurile noastre se descarcă. Foc! foc! strigă comandantii.

Și graiesc tunurile, și izbesc granatele.

Ne încordăm toți nervii. Apa curge pe fețele noastre. Focul îngrozitor ne ametește. Vedem vijelia de gloanțe, granatele cad în fața întăriturilor noastre și mătură dușmanul. Acum vine porunca, să încetăm focul. Jos, sub noi, răsună mitralierele, dușmanul ear se avântă la atac. Infanteria noastră rupe în strigăte de: hurra! Trec zece cincisprezece minute... Trâmbița sună comandă: Să înceteze armele. Am respins năvala.

Telegramele războiului.

Intâmplările în nordul monarhiei.

Budapesta, 29 Iulie. La granița între Bucovina și Basarabia glotași croați și ungari au atacat pe neașteptate o poziție puternică rusească. Dușmanul a luat o la fugă după o luptă sângeroasă piept la piept, lăsând pe loc 170 de mort.

Spre est dela Kamionka-Stanilova am prins 7 ofițeri și 500 soldați. La Sokal am dat înapoi din nou atacuri dușmane. Dealtfel starea noastră pe frontul nord-estic e ne schimbata.

La granițele italiene. Pe linia de front de pe caasta mării Italiei au îndreptat în contra noastră atacuri numai pe marginea înălțimilor dela *Sdrausina* și *Vermeigliano*, dar fără folos. În fața capului de ped del *Görz* dușmanul a golit pozițiile sale de asalt și s'a retras în liniile, pe care le ocupase înaintea luptelor.

La granița *Carintiei* sunt în curs de lupte de artilerie și cuceriri mai mici. La granițele *Ti-*

Viclesugul Rușilor când se bat.

Vrednicii nostri dușmani au născocit un rușinos obicei, adică viclesug de luptă, cu care socotesc ei să scape de înfrângere. Ei se apropie fără arme și cu mâinile ridicate de șanțurile noastre, întocmai ca și când ar vrea să se dea. Când sunt mai aproape însă scot din buzunar granate de mână și le aruncă asupra ostașilor noștri. Granatele acestea explodează însă spre norocul nostru numai foarte rar. Aceasta viclenie se poate vedea de chipul dingazeta de azi.

rolului a fost respins un batalion dușman la Marco în valea Etsch-ului iar pe teritoriul Toscana a fost respirată o companie italiană.

Höfer.

Budapesta, 30 Iulie. După o liniște de mai multe zile aliații au luat atacul pe întreg frontul dintre *Vistula* și *Bug*.

Am spart șirul dușmanilor într-o lărgime de front de peste 25 kilometri spre vest dela până în ținutul *Chmielec*.

Corpul al 17-lea austro-ungar după un încercat atac spre vest dela *Chmielec* a cucerit pozițiile rusești.

Armata germană au ocupat seara linia *Piask-Biskupiec* și calea ferată. De acolo spre est, spre nord-est dela *Kowala-Belzyce-Krasnosztav* și lângă *Vojslavice* armatele aliate au pătruns în liniile dușmane.

Azi dimineață Rușii au început retragerea pe întreg frontul, pustind toate satele și cătunele, iar pe câmpuri aprinzând toate grânele. Sunt urmăriți neconștienți. Spre nord-est dela *Ivangorod* pe ambii țărmuri și *Radomka* la 28 Iulie dimineața, cu lupte grele în mai multe locuri i-am constrâns să treacă *Vistula*. Innotătorii germani și austro-ungari între cele mai grele împrejurări au dat din nou prilej să-și dovedească îndemânarea și simțul datoriei de a se jertfi.

Pe *Bugul* de sus apărătorii podului principal dela *Sokal* în fața atacurilor de puteri mari s'au retras spre nord-est cu câteva sute de metri și acolo au înfrânt toate atacurile repetite ale dușmanului.

Dealtfel în *Galicia* răzvrăteană situația este neschimbată.

La granițele italiene. În ținutul *Görz*, pe marginea înălțimii continuă încă atacurile italienești. Sunt numărați strădanii zadarnice de a înainta bateriile dușmane spre avantposturile noastre. Astfel spre est dela *Sagrado* trupe italienești s'au trudit să câștige pământ la *Redupuglio*.

Idoșobi s'au trudit dușmanul, zadarnic, pentru *Mt. dei Sei Busi*, pe care îl stăpânim cu mari puteri. Pe frontul sud-estic nu s'a întâmplat vre-o luptă mai însemnată în celelalte locuri.

Pe înălțimea dela *Comen* în zilele trecute un tun de-al nostru ce urmăria pe un aviator italian a tras în aeroplan. Un observator l-a aflat eri sub ruinele aeroplanului aprins.

Intâmplările pe mare.

Italienii nu de mult au înființat o stațiune electrică pe insula nelocuită *Pelagoza*, pe care nu sunt debarcați soldați. La 28 Iulie câteva torpiloare au bombardat clădirea stației pustind-o. Apoi un mic grup al torpiloarelor noastre pentru a statori mai bine poziția dușmană l'am trimis în recunoaștere. Grupul, cu toată rezistența aprinsă, a înaintat peste tranșeele dușmane până la locul de apărare betonat, puternic întărit de italieni și cu ajutorul focului de tun al torpiloarelor noastre am făcut mari pierderi Italianilor. Astfel a căsūt comandantul Italianilor și un al. După recunoașterea reușită trupa s'a întors fără pierdere însemnată, cu toate că a fost grozav focul dușman.

Submarinele dușmane zadarnic an îndreptat mai multe torpiloare împotriva vapoarelor noastre *Höfer*.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin, 92 Iulie. — Darea de seamă a marelui cartier general german e pentru azi următoarea:

Pe câmpul de operații dela vest: În *Flandria* artileria noastră a zădărit pe canalul *Fournes* un scripet înzestrat cu un tun de mare calibru.

Spre vest dela *Souchez* a fost respins un atac francez. La *Givenchi*, în *Argoni*, precum și la *Vauquois* am dus la explozie cu folos mine.

Exploziile franceze în *Champagne* au rămas fără folos.

La est și sud-est: Spre nord dela *Njemen* situația e neschimbată. Spre nord-est dela *Suvalki* pe amândouă părțile liniei ferate spre *Olita*, am ocupat o parte din pozițiile dușmane făcând 2910 prizonieri și luând 2 mitralieze.

Eri și azi noapte Rușii au reînnoit atacurile lor în contra frontului nostru spre sud dela *Narew*. Toate eșirile lor au dat greș cu mari pierderi pentru ei.

Spre vest dela *Novo-Georgisk*, pe malul sudic al *Vistulei*, o 1/3 de companie germană, atacând pe neașteptate pe dușman, a prins 128 Ruși. În ținutul spre sud-vest dela *Gora-Kalvarja* Rușii au încercat în noaptea spre 28 Iulie să înainteze spre vest, au fost însă eri atacați și respinși.

La sud-est: Situația pe frontul trupelor germane e în genere neschimbată.

Berlin, 31 Iulie. — Darea de seamă a marelui cartier general german e pentru azi următoarea:

Pe câmpul de operații dela vest: La *Perthes* (*Champagne*) au fost aduse la explozie din ambele părți mine, cu care prilej un tranșeu francez aflător spre nord-vest de această localitate a fost nimicit. În pădurea *Bois-de-Pretre* un atac francez îndreptat de ambele laturi dela *Croix des Carnes* a fost nimicie în fața obstacolelor noastre de focul infanteriei și artileriei germane. În *Vosgi* dușmanul a atacat eri după amiază din nou linia *Lingekopf-Barrenkopf*. Luptele în jurul stăpânirii acestei poziții încă nu s'au terminat. Doi aviatori englezi au trebuit să se dea jos pe apă în apropierea coastei și au fost făcuți prizonieri.

La est situația este în genere neschimbată.

La sud-est: Pe frontul sud-estic trupelor generalului *Woyrsch* le-a succedat în 28 Iulie de dimineață să treacă *Vistula* în mai multe puncte între revărsarea *Pilice* și *Kosivice*. Pe malul estic se dau lupte. Până acum am făcut 800 prizonieri și am luat 5 mitralieze. Armatele aliate ale lui *Mackensen* au reluat eri ofensiva.

Spre vest dela *Wieprz* trupele germane au spart poziția rusească și seara am ajuns la linia *Piask-Biskupiec* și iinea ferată spre est dela această localitate. Am luat mai multe mii de prizonieri și trei tunuri. Acest atac, precum și eșirile trupelor austro-ungare și germane din apropiere spre est de *Vistula*, a trupelor de gardă prusice la *Kruppe*, spre nord-est de *Krasnostov* și a altor trupe germane în ținutul dela *Vojslavice* au făcut să se clarifice frontul rusesc între *Vistula* și *Bug*. Azi dimineață Rușii au părăsit pozițiile lor pe întreaga linie. Ei se mai țin numai spre nord de *Grubiesow*.

Războiul cu Turcii.

Constantinopol, 30 Iulie. — Comunicatul oficial al marelui cartier general otoman e pentru azi următorul:

Prin atacuri repetite pe frontul *Caucazului* am respins încetul cu încetul forțele rusești, cari cu ajutorul bandelor au încercat să atace din dos aripa noastră dreaptă și să lărgiască frontul de luptă, cauzându-le pierderi.

La 25 Iulie în lupta ce s'a dezvoltat pe înălțimea *Grobodo* am respins mai departe spre răzvrătit trupele ajutoare dușmane. Am prins peste 300 de Ruși, între ei 7 ofițeri, și am făcut pradă o baterie întregă cu transportul ei de muniție și o mare cantitate de puști împreună cu muniția lor. Din greșala dușmanul fugărit s'a încercat cu trupele sosite să întărească propria lor aripă dreaptă. Artileria noastră, care a început să tragă focuri a sporit pierderile dușmanului pus pe fugă într-o desordine deșăvârșită.

Pe frontul *Dardanelelor* la 27 Iulie a mers mai departe lupta infanteriștilor și duelul artileriei cu întreruperi.

La 26 Iulie câteva torpiloare dușmane au încercat să bombardeze la *Sedul-Bahr* aripa noastră dreaptă de lângă *Kerciz-der*. Artileria noastră a nimerit un torpilor, la ceasce celelalte au încetat focul și s'au îndepărtat.

Pe celelalte fronturi nici o intâmplare mai însemnată.

ECONOMIE

Ingrășarea pământului.

Nu departe de Răscrucea erau vreo trei grădini bulgărești. În fiecare an, așa pe toamnă veneau carele Bulgarilor să ridice gunoial de vite din curtea fiecărui gospodariu. Și atunci auziai vorbe ca astea:

- Ai bălegar, măi Române?
- Am berechet!
- Mi-l dai mie?
- Ce-mi dai pe el?

— Hehei! Mai vrei și bani! Să fii buzbucuros că te scap de el. Și totdeauna, ciوندانیala se sfârșea astfel: Bulgarul încarcă tot bălegarul pe car și pleacă.

Dar Românul tot credea că a câștigat ceva: a pus pe Bulgar să-i râniască și să-i facă curtea ca oglinda.

Numai de *Dinu Simion Militaru* nu se lipiau Bulgarii. Acesta cât îl vedea, îi lua la goană și se infuria, se năcăjia de obrăsnicia lor și de lenea Răscručenilor. Pornea prin sat și unde vedea cameni, îi oprea:

— Bine, măi oameni buni, cum vă îndurați voi să dați de-a gata Bulgarilor bălegarul cu care a-ți putea ingrășa locurile voastre: Va să zică: grădinarul ars nevoie, voi nu! Voi aveți pământuri bune, nevoie mare și sunteți și reței ca sala de bălă: puneți pe alții să vă măture curtea. Halal gospodarii!

— Dar ce-ai vrea să-i facem? Noi tot îl ardem pământul în groapa dela marginea satului. Pentru foc avem lemne; n'avem nevoie de tezec. Ce vrei să-i facem?

— Incă mă mai întrebă? — răspundea atunci *Dinu* oșărit. Dar tu pe ce lume trăiești? N'ai auzit tu până acum că e bine să duci bălegar pe câmp, pentru că ingrășă locul?

— Ba am auzit, dar...

— Ai auzit? dar ai văzut pe cineva punând gunoii pe loc?

— Te-am văzut pe tine astătoamnă.

— Hei, haideți la mine să vă arăt cum fac.

— Hai!

Și întotdeauna, ceata venea cu el. Mulți din ea veniau nu pentru a învăța ceva, dar pentru a nu măhnii pe ginerele preotului.

Cum îi vedea în oborul lui, *Dinu* le arăta mai întâi grajdul, dându-le toate lămuririle pe cari le credea el folositoare. Grajdul venia aşezat cu fața la miez-ză și în dosul lui, așa dar înspre miez-noapte era grămadă de gunoii.

— Mai întâi — începea *Dinu* — eu rămasesc în fiecare zi în grajd. Gunoii îl pun, pe cum vedeți, aici potrivindu-l bine și călcându-l. Până la un loc și gunoii de cal și pe cel de bou. Și gunoii încep să putrezească. O mulțime de viețuți mici că nu le putem vedea cu ochii, sunt în grămadă. Ele vese, voesc, se hrănesc, înfierbântând, dospind, prefăcând unele părți ale bălegarului. Când văd că patele au putrezit, atunci știu că bălegarul e gata de dus pe loc. Dacă atunci n'am timp, îl acoper cu pământ ca la un cot grosime și aștept să fiu mai slobod.

Când am mai scăpat nițel — că de muncă nu acapă omul până o muri — îi încarcă frumugel și-l duc pe câmp. Acolo a-ți văzut voi cum fac: las o depărtare cam de doi stăngeni între grămjăjoarele de gunoi și apoi împrăștii cu furca tot gunoii, potrivindu-l tot atât de gros protutundeni. Iar când l-am împrăștiat, tabăr cu plugul pe loc și-l bag sub brazdă. Apoi când fac arătura de-a doua, arătura de sămănătură, bag plugul mai adânc, spre a nu scoate bălegarul în fața pământului.

E oare greu să faceți și voi așa?

— De!

— Dar mai bine e oare să dați hrana ogoarelor voastre unor venetici?

— Ia spune, *Dinicule*, luă vorba un Român, de ce spunea că acoperi cu pământ grămadă de gunoii dacă nu te înlesnești s'o cari?

— Pentru că dacă n'aș pune pământ gunoii ar pierde în fiecare zi din puterea lui hrănitore. Tot de aia îl și bag sub brazdă cât pot de repede.

Acestea erau cuvintele cari se schimbau între *Dinu Militaru* și *Răscručenii*, cu prilejul trecerii căruțelor bulgărești după gunoii. Și din an în an erește numărul celor ce-și duceau bălegar pe ogoarele lor.

Iar în anul acela oamenii mai văzură ceva. Tocmi acum băgaseră ei de seamă că ginerele popii, băgase trifoiul sămănat acum un an pe două pogoane de loc. A luat în anul acela o coasă de pe el și când trifoiul s'a ridicat iar și a început a înflori, *Dinu* nu l'a mai cosit ci întâiu a trecut cu tăvălugul peste el, apoi l'a arat.

— Bun plan și acesta! — zise într-o zi unul din *Răscručenii*.

— Bun avan: a din urmă coasă din anul al doilea o bagi sub brazdă.

— Și pierzi bunătațe de nutreț: zise unul.

— E adevărat, dar de ce-o fi făcut *Dinu* așa care?

— El are nutreț destul pentru vite. Ce-i pasă?

Pe când vorbeau oamenii, pică și Dinu care auzind desprece e v. rba le zise:

— E adevărat că pierd o coasă de taifoiu, dar vreau să fac și eu o încercare anul ăsta, Pun grâu în trifoiștea arată. Cred că am să fac ceva.

— Te-a văzut Dumezeu, Dinule! — vorbi un bătrân.

— De! — zise Dinu — să vedem cum o fi și vremea.

Iar în anul următor ginerile preotului face două chile de grâu la pogon. Ar fi făcut mai bine de două chile, dar grâul căzuse rău, fiindcă locul a fost prea gras și ginerile popii se hotărî să nu mai are de aci înainte trifoiul ei să-l coasască și numai miriștea lui s'o ogorască, spre a pune grâu.

Și apuse și Reserucenilor să facă la fel.

Iar în toamna următoare, pe ogoarele îngrășate din anul trecut, grâul tinăr răsărise și creștea de-și era mai mare dragul să te uși la el.

C. Sandu Aldea.

Concurs de primire

la seminarul junimii române greco-catolice stua. (Internatul Vancean de bălești) din Blaj.

1. Părinții cari voiesc să-și ajeze băieții pe anul școl. 1915—16 în Seminarul junimii române gr.-cat. dela gimnaziul gr.-cat. din Blaj, sunt avizați, că *terminul concursului de primire este 10 August n. 1915.* Cererile de primire sunt a se adresa Preaveneratului Conzistor metropolitan din Blaj. Cererile băieților, cari în anul școl. trecut nu au fost elevi ai seminarului junimii, au să fie înzestrate cu extras de botez, testimoniu de pe anul școl. trecut și atestat de revaccinare. În cerere părinții sau îngrijitorii au să-și însemne *locuința și poșta ultimă* cu adresa și să declare, că cunosc pe deplin toate condițiile de primire și se obligă a le implini întru toate. Ca rezoluțiunile să se poată expeda francate resp. recomandate, petenții sunt rugați să alături marcele poștale de lipsă.

1 Pentru elevi sunt a se plăti 400 cor., pentru cvartir, vipt, luminat, apălat, încălzit, scaldă, în caz de lipsă medie și medicină. 20 cor. ca taxă de înscriere pentru cei ceico vin pentru întâiadată în Seminarul junimei. Taxa de înscriere are să se plătească deodată cu ocaziunea înscrierii; iar suma de 400 cor. în două, respectiv în patru rate anticipative și anume câte 200 cor. în 1 Septembrie, în 1 Februarie, ori câte 100 cor. în 1 Septembrie, în 15 Noemvrie, în 1 Februarie și 15 Aprilie.

3. În vederea împrejurărilor actuale de traiu, extraordinar de grele, Preav. Conzistor metropolitan a hotărît, să se încasseze în acest an, în chip excepțional, și un *adaus de scumpete* de 50 cor., plătibile la începutul anului școlar, deodată cu rata I a taxei de întreținere.

Părinților alumnilor li se atrage decsebit atențiunea, că, în acest an, mai mult ca ori și când, rectorul va trebui să stăruiască

pentru *achitarea la terminii fixați* a ratelor taxei de întreținere, și pe elevii, ai căror părinți sau îngrijitori nu vor plăti ratele la timp, necondiționat *va trebui să-i dimită* din Internat.

4. Elevii vor avea să aducă cu sine:

a) o carte de rugăciuni; b) 4 părechi de schimburi de pânză sau giolgiu, bune; c) cel puțin 6 batiste; d) 2 părechi de încălțăminte și cel puțin patru părechi de ciorapi sau de obiele; e) 1 saltea (sac de paie) și 2 lepedee (cearsafuri) de pus pe saltea; f) 2 perini și 4 fețe de perini; g) 1 tol sau plapomă și 2 lepedee de plapomă; h) 2 lepedee albe de giolgiu pentru acoperirea patului; i) cușit, 1 furcuță, 1 linguriță, 1 lingură, pahar și cel puțin 3 servete; l) 1 perie de vestminte și 3 perii de încălțăminte; m) cel puțin 3 ștergere și 2 pieptene, unul des și altul rar. Pe rufe și vestminte trebuie cusut numărul ce se va comunica în rezoluție. Rufele și vestmintele neînsemnate vor fi respinse.

5. Elevii vor avea proviziunea întreagă și anume: a) locuință în sale mari, sănătoase, luminoase și provăzute cu toate cele de lipsă; b) vipt întreg, adecă dejun, prânz, ojină și cină. La dejun: cafea cu lapte ori lapte cu cacao și pâne; la prânz 2—3 feluri de mâncări, la cină 1—2 felur. c) Spălatul și cărpitul rufelor. d) Luminat în timpul recerut. e) Incălzit în timp de iarnă. f) În caz de boală, medic, medicamente și îngrijirea de lipsă. g) Scaldă caldă în timpul iernii, amăsurat prescrișelor igienii. Afară de aceasta superioritatea se va îngriji, ca elevii mai slabi în studii pe cât se poate, să fie ajutamați în studiu.

6. Părinții în decursul anului școlar să nu trimită bani la adresă sau la mâna elevilor, ci banii să vină la adresa superiorităților, care se va îngriji ca să le procure revizitele de școală, cărțile și celelalte lucruri de lipsă. De asemenea să nu le trimită nici mâncări, decât doar la ocazii, căci Seminarul îi prevede deplin cu cele de lipsă.

7. Părinții sunt îndatorați să rebonifice eventualele stricăciuni făcute de fiii lor. De sine înțeles, că pentru obiectele, ce se strică prin folosință, fără vina elevilor, nu se cere nici o desdăunare.

8. Elevii să vor prezenta la începutul anului școlar înaintea superiorității seminariale, cei nou primiți însoțiți de părinții sau îngrijitorii lor, unde vor plăti taxele prescrișe, vor da în seamă obiectele și li se va designa mobilarul destinat spre folosință.

Blaj, 31 Iulie 1915.

Dr. Victor Macaveiu,
rectorul Seminarului junimii române
gr.-cat. din Blaj.

Știrile Săptămîinii.

Sibiu, 5 August n.

Scuții sârmele de telefon! Magistratul face atenși pe toși aceia cari umbla cu mașini de îmblătit să crușe sârmele de telefon și telegraf, cari sunt de mare trebuință în vremurile acestea grele. Ori-cine s'ar face vinovat de ruperea sârmelor, va fi

aspru pedepsit, după cum a poruncit o ordi-nașune a ministrului. Magistratul.

La fondul reuniunii fem. rom. din Subúrbiul Iosefin au mai dăruit dna Livia Dr. Crăciunescu 2 cor., dna Elena Lucușă 2 cor., dșoara Delia Olariu 2 cor., iar la fondul sârărilor a dăruit dna Cornelia Simion 4 cor. Ca membră pe viață s'a înscris Paraschiva Levezan cu suma de 10 cor.

S'a pierdut o bivoliță. Incă din 30 Maiu a. c. am pierdut o bivoliță de 4 ani cu furcuță în urechia s.ângă, cornul furcuței retezat de desupt și urechia dreaptă oblu retezată, din pășiu-natul comunei Arpașul inferior. Vă rog cu tot respectul, ca un om serac numai cu două bivole, că cine știe de ea să mă avizeze pe mine, sau primăria comunală din Alsóárpás, dar dacă pe calea aceasta oi afla-o, că de când s'a pierdut am tot căutat-o, însă înzădar, că nu am aflat-o. Vă rog din tot sufletul ajutați-mă, ca să nu rămân cu jugul jos! Irimie Stoica 41/a.

Slobozenie pentru săcerat. Ministrul de honvezé, a dat voie ca cine vrea să secera și să îmblătească, aflându-se ca soldat în districtul Sibiuului, o poate face cerând concediu de la 1 August—15 Septembrie 1915. Magistr.

Mereu oprite. Gazetele ungurești aproape fără excepție, continuă a-și face merite întru confiscarea vitejilor, care pe dreptate se cuvîn ostașilor românt din armata monarhiei. Obiectul acesteia, — care numai frumos nu e, — merge atât de departe, încă astăzi vedem cum un serios organ de publicitate nu stă la îndoială să schimbe înțelesul unui raport dat de cartierul general. În marea luptă ce se dă în Polonia rusească, *infanteria ardelenă*, în urma unui atac viguros, a cuprins localitatea Kostrzyn zice însuși raportul din 20 Iulie al lui Höfer. Infanteria ardelenă nu va să însemneze altă decât: trupe mai ales românești din Ardeal.

Cu toate acestea *Magyar Hirlap*, foaia contelui Andrássy, scrie în primul articol din nr. 202: „un loc însemnat e Kostrzy, despre care tocmai acum raportează Höfer, că l'au ocupat viteji maghiari, eroi ardeleni”, (*hős magyar vitézek, derék erdélyi leventék vették bel.*) Acești *erélyi leventék* sunt alcătuiți aproape în întregime din români, nu din maghiari, — ar trebui să îndrepteze scriitorii dela organul ilustrului conto.

Antanta face noul comanue de muniție în America. Rotterdam. — Antanta a comandat la fabricele din America 1000 aeroplane, un miliard de gloanțe și 3 milioane de puști, cu condiția ca aceste să fie livrate cât mai curând.

Prisonieri civili austro-ungari în România. Din București să anunță: în urma unei înțelegeri venite între Austro Ungaria și Serbia, cu privire la schimbul de prinsonieri civili un număr de 200 prinsonieri austro-ungari au plecat din Serbia și au ajuns Merceurea la T-Severin pentru ca trecând prin țara noastră să fie repatriști prin punctul Căineni.

Redactor responsabil: Dr. Ioan Broșu.

Pentru editură responsabil: Ioan Hereș.

Tiparul: „Tipografia Poporului”

„FOAIA POPORULUI”

pe CÂMPUL DE LUPTĂ

se poate trimite ori-unde și cu facepere de ori-când, ceace aducem la cunoștință cetitorilor noștri, spre orientare, în urma mai multor întrebări ce primim mereu.

Prețul abonamentului este 2 cor. pe timp de 5 luni de zile

Pentru abonamente pe câmpul de luptă statorim prețul de 2 cor. pe timp de 5 luni, fiindcă știm, că suma de 2 cor. (în bani de hârtie, bancnote de câte 2 cor.) se trimite mai ușor. Schimbarea adresei altundeva, tot pe câmpul de luptă, sau mai târziu în vr'un oraș ori sat din lăuntrul Monarhiei austro-ungare, se face gratuit; e destul a scrie noua adresă pe o carte postală, unde să se spună însă și adresa de mai nainte.

Abonamente de acestea se pot face și din partea celor de acasă, cari doresc să trimită Foaia la vr'un neam sau cunoscut de pe câmpul de luptă ori în altă parte a Austro-Ungariei.

Nr. 32,915 not.

2168

Edict de licitațiune.

Comuna politică Ardány (com. Bis-trița-Năsăud) esarândează prin licitație verbală publică, ce să va fi-ne în 26 August a. c. st. n. la 10 ore a. m. în cancelaria notarială din Ardány cârcima comunală pe timp de 3 ani celui ce oferă mai mult.

Prețul strigării 700 cor. Vadiul să depune 10%.

Condițiunile de licitațiune să pot velea în cancelaria notarială în orele oficioasă.

Ardány la 30 Iulie 1915.

Primăria comunală.

In moara din Turnișor

am lipsă îndată de un ajutor sau de un servitor. Iohann Eckenwarter.

2158

Anunț de căsătorie.

Sunt aplicat la un oficiu românesc. Din lipsa de cunoștință caut pe această cale cunoștința unei fete în etate de 26—35 de ani. Fotografiile împreună cu ofertul să se adreseze sub „Serios” la adresa redacției acestei foi. Numai oferte serioase se primesc.

Se caută

un băiat în etate de 13—13 ani absolut de 2 cl. gimn. sau civile, ca elev la Librăria Poporului din Turda. Sunt preferiți cei cari știu limba maghiară.

Tuturor

proprietarilor de moară sau cari au mori în chirie, le anunț că mi-a sosit un mare transport de

Pietri de moară TRACHIT.

Prețurile sunt moderate.

Andreas Rieger

SIBIU

2169

O iapă.

de 5 ani, de culoare galbă, urechea stângă spintecată s'a pierdut pe hotarul comunei Boița (com. Sibiu).

Cine o va afla binevoiască a aviza proprietarul Dan Bara din Boița p. u. Nagytalmács dela care va primi o remunerațiune potrivită.

Anunț!

Unul sau doi învățării de prăvălie află aplicare imediată, condițiuni favorabile să recere să poseadă și limba maghiră sau germană.

Firma: Const. Gh. Bolog
Câmpeni - Topánfalva com. Turda Arieș.

Caut o nevastă!

Subscribul fiind numai singur caut o nevastă ori fată mai în etate până la 30-35 de ani care posedă un atestat despre purtarea morală exemplară și care dispune de un capital cel puțin 5-6000 cor. ori de o avere, — pentru de ai preda biru - Cafana, — de a me-naja în casa mea proprie pe timpul cât voi sta la miliție și de mă voi relin-țoarea dela războiu în pace și imi va con-veni persoana și purtarea ei (reciproc) o voi lua-o de soție.

Doritoarele să se adreseze la subcri- sul cât decurând alăturând posa din ur- mă precum și adresa corectă.

Posele se vor relnapoi la fiecare. Sil- viu Stefan comerciant și hotelier în Vég- szentmihály com-tatul Torontal.

**Lemne de Foc
și de
Lucru.**

Stejar tânăr bine uscat

20 Coroane stânenul în pădure. 175 Cor. Vagonul cu 10.000 Kgr. încărcat și predat din stația Vurpod.

Asemenea am 10.000 bu- tucii și 600 grămezi sâchii ames- tecate cu darabă groasă.

Pășunea departo 2 kilometri de stația Vurpod. Adresa:

S. M. Marinescu
Vurpod lângă Sibiu, (Nagy-szoben).

Ludovic Ferencz

croitor de bărbați
SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12
recomandă p. t. publicului
cele mai noue stoffe de
toamnă și iarnă în mare
asortiment.

Noutățile

soafte chiar acum, pentru haine
de bărbați stoffe indigene
din cari se execută după măsură
cele mai moderne vestimente pre-
cum: Sacko, Jaquette și haine
de salon, cu prețuri foarte
moderate.

Deosebită atențiune
merită noutățile de stoffe pentru
pardisiuri și „Raglan”, cari
se află totdeauna în deposit bogat.
Asupra reverenților con-
fecționate în atelierul meu, imi per-
mit a atrage deosebita atențiune
a On. domni preoși și teologi ab-
solvenți. — În cazuri de ur-
gență confecționez un rând
complet de haine în timp
de 24 ore. — Uniforme pentru
voluntari, cum și tot felul de articl
de uniformă, după prescripție croi-
tura cea mai nouă.

Casa

din str. Ledererg Nr. 17 și casa
din str. Reilsbachg. Nr. 13 sunt
de vânzare. A se întreba
în Saggasse Nr. 15.

Cafea

cu 50% mai ieftină

Cafea cruțătoare americană, foarte aroma-
tică și care dă mult. Un saculeț de probă
(5 chilograme) se trimite pe lângă prețul
de 11 cor., o jumătate kilogram teiu de
primul rang cor. 120 franco cu rambursă.

Mulțumirea garantând!

M. SAPIRA,
H. Export de cafea și teiu, în Buda
pest VI. Révay-utca 24

Cremă de dinți

Isvor vindecător!

Dacă suferiți de rinichi, ficat, stomac, reumatism, boale femești, și de ori ce alt morb care derivă din sânge, comandați

Nalther Tablete,

acesta este leacul cel mai bun din lume

Garanție:

Acelaia cari nu vor folosi sau vindeca li relnapoiăm banii plătiți.

Comandele din afară le efectuăm prompt prin rambursă.

Prețul pentru una cură Cor. 6.

Agentura Generală:

Aurel Popescu
Sibiu, Piața mică 25

Săpunul de lapte de crin Steckenpferd

al lui Bergmann & Co., Teschen a/Eibe

se bucură de cea mai mare simțetă și răspândire pretutindeni, mulțumită efectului său și de cel mai bun și recunoscut mijloc în contra piatrucilor și de cel mai salubru leac pentru susținerea unei îngrijiri raționale a pielii și a frumuseții.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziția Premiat de mai multe ori Prin precauți la cumpărare și să se observe apriat la marca „Steckenpferd” și la firma deplădită Se poate căpăta (la 1 Kr.) în farmacii, drogerii și parfumerii etc. Asemenea se recomandă și probata cremă de crin „Mazera” (la 80 fill per tubă), care este de un efect minunat pentru susținerea mâinilor la dame în stare îngrășată.

Atelierul pentru dentistică al lui

E. Dieker

s'a deschis din nou.

Fleischergasse 30

Cel mai vechiu și mai mare institut
financiar românesc din Austro-Ungaria

„ALBINA”

institut de credit și de economii în Sibiu

Filiale: Brașov, Bozoviciu, Elisabetopole,
Lugoș, Mediaș și Mureșosorheiu

Agenturi: Orșova, Sănmărtin, Sănmî-
clăușul-mare și Șeica-mare

Capital societar	6,000.000.-
Fonduri de rezervă și penziuni	2,350.000.-
Portofel de cambii	17,700.000.-
Imprumuturi hipotecare	12,400.400.-
Depuneri spre fructificare	24,500.000.-
Scrisorile fonciare în circulațiune	10,000.000.-

Primește depuneri
spre fructificare cu **5-5 1/2 %**
după terminul de abdicere, plătind însuși darea de interes

execută asemnări de bani la America
și îngrijește încassări de cecuri și asignațiuni
asupra oricărei pleți, mijlocește tot felul de afaceri
de bancă. — Orice informațiuni se dau gratis și
prompt atât de Centrala din Sibiu, cât și de filialele
și agenturile institutului.

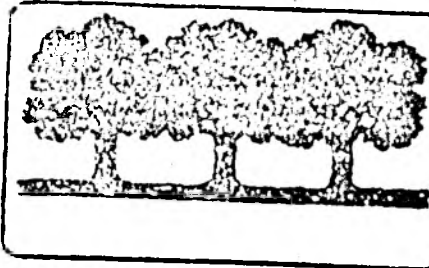
762 Direcțiunea.

**Berea albă și neagră din
Bereria dela Trei-Stejari**

în SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere
e căutată și
se bea cu plă-
cere de toți
carlo cunosc-
atât la orașe
cât și la sate

Că berea
noastră e
foarte căuta-
tă se poate
vedea și de
acolo că cum-
părătorii se
lumulesc
meru

MOBILE lucrate solid și
conștientios ...

se pot comanda la

EMIL PETRUȚIU

Fabrică de mobile

SIBIU - NAGYSZEBEN, A.A.A.A.

str. Sării 37

Specialist în:

MOBILE DE TOT FELUL

pentru tineri nou căsătoriți, mobilări
de hoteluri, vile, institute, ca-
fenele și restaurațiuni

Telefon Nr. 47 cu legătură în comitatul Intreg

Atelier propriu de tapiserie

Se lucrează după planuri artistice